

بررسی رفتار پذیرش و به کارگیری ICT در میان کارشناسان ترویج استان مازندران با استفاده از مدل رفتار برنامه ریزی شده (TPB)

علی احمدی فیروزجانی^۱، امیراحمدپور^۲ و شهریار کاظمی^۳

۱- استادیار گروه توسعه کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه پیام نور (ahmadi.a70@pnu.ac.ir)

۲- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

۳- استادیار بخش علوم کشاورزی، دانشگاه پیام نور

چکیده

مطالعه حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر پذیرش و به کارگیری فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در میان ۹۷ نفر از کارشناسان ترویج استان مازندران در مقطع زمانی ۹۸-۱۳۹۷ و بر اساس رویکرد نظری رفتار برنامه ریزی شده (TPB) آیزن (۱۹۹۱) به اجرا درآمده است. انتخاب افراد مورد مطالعه با استفاده از روش نمونه گیری کاملاً تصادفی انجام گرفت. ابزار پژوهش، پرسشنامه ساختارمند بوده است که روایی آن توسط پانلی از متخصصان تأیید شد و برای بررسی پایایی آن نیز از ضریب آلفای کرونباخ بهره گرفته شده است که در مجموع برای متغیرهای مختلف پرسشنامه ۰/۸۶ محاسبه شده است که بیانگر پایایی مناسب آن بود. چارچوب مفهومی پژوهش و فرضیات مربوط به آن با کمک تکنیک مدل سازی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار Smartpls مورد آزمون قرار گرفت. نتایج نشان داد که متغیرهای نگرش و کنترل رفتاری ادراک شده اثرات مثبت و معنی داری بر روی نیت پذیرش و به کارگیری ICT داشتند و متغیر هنجار ذهنی نتوانسته به طور مستقیم اثر معنی داری بر نیت رفتاری کارشناسان ترویج داشته باشد اما به طور غیرمستقیم و از طریق تأثیر بر نگرش کارشناسان نتوانسته بر قصد کاربرد ICT توسط آن ها مؤثر باشد. همچنین، نتایج نشان داد که نیت پذیرش و به کارگیری تأثیر مستقیم و معنی دار بر پذیرش و به کارگیری ICT داشته است و نگرش کارشناسان نسبت به کاربرد ICT، مهم ترین عامل مؤثر بر پذیرش و به کارگیری ICT شناخته شد. در مجموع، متغیرهای مستقل مدل پژوهش نتوانستند ۶۲ درصد از تغییرات واریانس پذیرش و به کارگیری ICT را در میان کارشناسان ترویج تبیین کنند. بر اساس نتایج مطالعه حاضر، به سیاستگذاران و برنامه ریزان جهاد کشاورزی پیشنهاد می شود تا با طراحی برنامه ای مدون و مدنظر قرار دادن عناصر رفتاری پذیرش، زمینه را برای به کارگیری هر چه بیش تر ICT توسط کارشناسان ترویج فراهم سازند تا بدین طریق ارتقاء سطح ارزش افزوده نظام ترویج، کارایی و اثربخشی آن تضمین شود.

واژه های کلیدی: پذیرش و به کارگیری ICT، کارشناسان ترویج، تئوری رفتار برنامه ریزی شده (TPB)، معادلات ساختاری